

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 OSLO
Epost: postmottak@kd.dep.no

Ålesund 11.01.2017

Svar på høring om endringer i friskoleloven, voksenopplæringsloven og folkehøyskoleloven

Norske Fag- og Friskolers Landsforbund – NFFL - viser til høringsbrevet fra Kunnskapsdepartementet av 11.11.2016 om forslag til endringer i friskoleloven, voksenopplæringsloven og folkehøyskoleloven.

NFFL organiserer skoler godkjent etter friskoleloven og etter kap. 4 i voksenopplæringsloven. Vi konsentrerer oss derfor om å avgi høringsuttalelser til forslagene i disse lovene. Med grunnlag i høringsdokumentet vil styret i NFFL følgende tilbakemeldinger til høringsforslagene:

1. Dekning av utgifter til spesialundervisning i friskoler

NFFL er enig i prinsippet om også friskolene må være sikret økonomiske rammer til å kunne gi elevene opplæring i samsvar med loven. Vi støtter også forutsetningen om at kommuner eller fylkeskommuner ikke kan tillates å etablere systemer eller kriterier som gir friskoler en dårligere utgiftsdekning enn de offentlige skolene.

NFFL beklager at KD ikke synes å ville ta utfordringen med å utrede et system som gir en mer forutsigbar uttelling av ressurser når den sakkyndige vurderingen av det særlige ressursbehovet foreligger. Vi mener et system der ulike funksjonshemninger, helseproblemer og lærevansker gir en nasjonalt utregnet tilleggsats i tilskuddet til den enkelte eleven vil være et like rettferdig system som dagens. Det er ikke akseptabelt at likestilling med de lokale offentlige skolene også kan bety like dårlig og av og til uforsvarlig ressurstildeling, p.g.a. ressursmangel i de offentlige skolene.

NFFL mener at uansett metode for ressurstildeling så er ressursorganiseringen avhengig av den enkelte skoles evne til å tilrettelegge opplæringen og inkludere alle elever i læringsmiljøet og læreprosessene. Et mer forutsigbart ressurstildelingssystem vil kunne bidra til å vri fokuset fra å utrede og definere individuelle behov til å definere inkluderende og tilpassede opplæringsprosesser.

NFFL oppfordrer derfor Kunnskapsdepartementet til å iverksette et arbeid med på utrede et mer forutsigbart system for ressurser til spesialundervisning, med fokus på krav til organisering av tilpasset og inkluderende opplæring. I et nytt system bør det også ligge økte krav til relevant kompetanse for slik undervisning.

2. Tilsyn med kommunenes og fylkeskommunenes plikter etter friskoleloven

Så lenge systemet med kommunale enkeltvedtak fortsetter vil det være betryggende å ha et tilsynsregime som kan overvåke den sakkyndige vurderingen og ressurstildelingen for spesialundervisning. NFFL støtter derfor departementets forslag.

NFFL støtter også KDs vurderinger og forslag om at fylkesmannen skal ha hjemmel til å føre tilsyn med kommunens samlede plikter etter friskoleloven § 3.

3. Lovfesting av krav om en ikke-kommersiell formålsbestemmelse i friskolenes vedtekter

NFFL har i tidligere innspill både til KD og Stortingets KUF-komite argumentert for at friskoleeiere bør ha et ikke-kommersielt formål. Dette vil bidra både som en avklaring overfor fremtidige søkere for godkjenning av friskoler, og for å bygge tillit til at skolens eier ikke har andre formål enn å drive skolevirksomhet på et ideelt grunnlag. Vi gir derfor vår fulle støtte til dette forslaget.

NFFL vil samtidig fremheve at når dette kravet er innført i loven så bør det neste steget være å revidere økonomiforskriften, slik at den ideelle skoleeieren kan få noe romsligere muligheter til å legge opp øremerkede fond og drive en mer forutsigbar utvikling av skolen. Dagens system med en økonomi «fra hånd til munn» er svært begrensende i forhold til å forvalte skolens bygningsmasse og personalressurser på en aktiv måte.

4. Innføring av hjemmel til å pålegge friskolene meldeplikt ved salg, fusjon, fisjon, og nedleggelse

Styret i NFFL ser departementets forslag som logiske og hensiktsmessige, og NFFL støtter dem. Vi ser gjerne at forskriften definerer en varslingsplikt, slik at myndighetene – og samfunnet generelt – får kjennskap til planer om slike tiltak i rimelig tid før realiseringen skjer.

5. Innføring av hjemmel til å begrense andelen utenlandske elever ved skoler godkjent etter voksenopplæringsloven kapittel 4

Styret i NFFL gir vår uttalelse om dette punktet etter å ha arrangert eget samråd med våre medlemsskoler innen denne kategorien. NFFL mener det er viktig at Norge opprettholder en tradisjon med et liberalt utdanningssystem. Utdanning er av de aller viktigste tiltakene samfunnet vårt kan bruke i møte med nasjoner, kulturer og sosiale vilkår. Møte mellom studenter fra ulike kulturer gir **vekst og verdiskaping begge veier**. Etnisk norske elever og studenter lærer mye mer i et møte med levende mennesker fra andre samfunnsformer og kulturer enn å lese om dem eller studere dem via internett.

NFFL oppfatter høringsforslaget primært som et forsvar for at Norge ikke skal finansiere utdanning for utenlandske borgere i Norge, også slike som ennå ikke har fått oppholdstillatelse på annet grunnlag. Vi mener dette er et altfor snevert syn på hvilke kvaliteter som ligger i en utdanning. Vi har forståelse for at det vil kunne være en grense for hvor mange utenlandske elever/studenter det bør være i en klasse eller på en skole. Men vi mener at denne grensen bør settes utfra kriterier for læringsmiljøet og de læringsutbyttene som utdanningen innebærer.

Når forslaget henviser til at folkehøgskolene har en grense på 10 prosent, så mener NFFL at denne grensen er altfor lav. For ca. 13 år siden sendte Kulturrådet ut et brev der de oppfordret norske kunstscoler (dagens kap.4-skoler) til å ha minst 10 prosent elever fra andre land. Og skolene kunne søke om prosjektmidler til å øke andelen av utenlandske elever. Vi mener dette var langt mer positive signaler til skolene enn de som ligger i dette høringsbrevet.

NFFL støtter prinsippet om at det gis en hjemmel for å kunne sette en grense for andelen utenlandske elever, men vi mener grensen må settes med grunnlag i hensynet til kvaliteten i opplæringen og det samlede læringsutbyttet. Vi mener at det må være mulig å søke om utdanningsvisum også for å gå på en godkjent kap.4-skole. NFFL vil kunne støtte et prinsipp som sier at «Ingen skole med godkjenning etter kap.4 i voksenopplæringsloven kan ha et flertall av utenlandske elever»

6. Innføring av hjemmel til å fastsette maksimalt elevtall på eksisterende godkjenninger etter voksenopplæringsloven kapittel 4

NFFL mener generelt at mer av den ikke-formelle utdanningen som skjer i dag bør skje gjennom skoleorganisert virksomhet. Dette har vi sendt flere uttalelser om til departementet. Dette vil sikre kvaliteten i opplæringen og elevenes rettigheter bedre enn i dag, hvor det er en stor variasjon av kvalitet i slike opplæringstilbud. Vi viser i denne sammenheng også til den offentlige utredningen om ikke-formelle utdanninger. Vi mener derfor at voksenopplæringsloven trenger en revisjon for å kunne bli oppdatert til dagens og fremtidens behov innen arbeidet med livslang læring. Dette synspunktet er grunnlaget for vår uttalelse om de fremsatte forslagene i høringsbrevet.

Skolene som i dag har godkjenning innen voksenopplæringsfeltet har ulike alder for sin godkjenning. Noen har primært en yrkesfaglig funksjon, mens andre fungerer i kulturelle sammenhenger og mer geografisk. Noen samarbeider tett med relevante organisasjoner og er bærere av spesifikke verdier, mens andre fungerer mer ut fra skoleeierens premisser og visjoner. Variasjonen er stor.

NFFL er skeptisk til en hjemmel om å fastsette maksimalt elevtall ensidig ut fra storsamfunnets behov og premisser. Vi mener den enkelte skolen selv må få dokumentere og argumentere for sin størrelse og sine verdiskapende effekter. Dessuten bør relevante organisasjoner og regionale myndigheter få uttale seg om behovet for elevtallet, i et langsiktig perspektiv.

NFFL mener at alle godkjente skoler må kunne ha langvarig sikkerhet for et definert antall elever. Dette er grunnlaget for bl.a. inngåtte leieavtaler for skolelokaler, tilsetting av personale og utrusting av skolen fysisk. Det vil være et drastisk inngrep å endre disse vilkårene gjennom et ensidig vedtak fra myndighetene om å redusere elevtallet. En skoleeier som kan dokumentere

nok søkere til dagens godkjente utdanning bør ikke kunne miste elevplasser, men dagens elevtall bør kunne danne grunnlag for å vurdere dette som et maksimalt elevtall.

NFFL foreslår derfor at hjemmelen gis til «i samråd med den enkelte skoleeier å bestemme om dagens elevtall kan settes som maksimalt elevtall, eller om et annet maksimalt elevtall bør fastsettes».

7. Andre endringer i voksenopplæringsloven kapittel 4

NFFL finner de ulike forslagene under dette punktet som logisk og hensiktsmessige, for å sikre at de kravene som stilles til kap.4-skolene og deres eiere er bygget på de samme grunnleggende prinsippene som gjøres gjeldene for friskoler, fagskoler og høyskoler som mottar statsstøtte. Vi merker oss at det ikke er stilt krav i dette høringsdokumentet om at også kap.4-skolene skal definere et ikke-kommersielt formål. NFFL anbefaler at dette blir innarbeidet også for denne skolegruppen. Se vår uttalelse om dette temaet under pkt. 3. For øvrig støtter NFFL de beskrevne forslagene i dette punktet av høringsbrevet.

For styret i NFFL

Ragnar Johansen
leder